

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

27 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Sîrbu Alexei Xxxxx, născut la xxxxxx, originar din r-nul xxxxx, s. xxxxxx și domiciliat în r-nul xxxxx, s. xxxxxx, precum și la adresa fiului său: mun. xxxxx, str. xxxxx, ap. xx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 03.04.2019 – 27.03.2020 (prima instanță);
2. 21.05.2020 - 08.02.2021 (instanța de apel);
3. 15.04.2021 – 27.07.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 martie 2020, Sîrbu Alexei a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că prin rechizitoriu Sîrbu Alexei a fost învinuit în faptul că acesta fiind recunoscut vinovat la 10.05.2018, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, de comiterea contravenției prevăzute de art. 318 alin. (1) Cod Contravențional, în legătură cu eschivarea de la executarea hotărârii instanței de judecată nr. 2p/o- 288/08 din 07.11.2018 emisă de Judecătoria Bălți, cu privire la încasarea de la ultimul în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL datoria în mărime de 81 320 lei, până în prezent nu execută hotărârea instanței de judecată.

Prima instanță a indicat că organul de urmărire penală a calificat acțiunile inculpatului Sîrbu Alexei în baza art. 320 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi - neexecutarea intenționată, eschivarea de la executarea hotărârii

instanței de judecată dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sîrbu Alexei să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de 180 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- probele au fost acumulate de către organul de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual penale, de aceea urmează a fi puse la baza hotărârii. Astfel, cumulul de probe prezentate în cadrul cercetării judecătorești de către partea acuzării dovedesc incontestabil vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate și nu contravin prevederilor art. 93, 94 Cod de procedură penală;

- temeiurile invocate de către inculpat referitor la nevinovăția lui, se combat prin probe prezentate de către partea acuzării și materialele cauzei, nefiind stabilite careva erori procesuale, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu nevinovăția acestuia;

- în cadrul cercetării judecătorești, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod procedură penală, s-a constatat că probele administrate de acuzare sunt pertinente, concludente și veridice, iar în ansamblu coroborează între ele, se completează între ele, nu trezesc nici o îndoială și dovedesc cert fapta imputată;

- latura subiectivă a infracțiunii în cazul dat s-a manifestat anume prin faptul că, inculpatul cunoscând că în privința sa este emisă o încheiere a instanței de judecată cu privire la încasarea de la ultimul în beneficiul ÎCS „Easy Credit” SRL a datoriei, însă cu toate acestea, a încălcat hotărârea instanței de judecată și în mod intenționat, chiar după aplicarea sancțiunii contravenționale pentru neexecutarea intenționată a hotărârii menționate, intenționat a continuat neexecutarea hotărârii;

- prima instanță eronat s-a expus asupra faptului, că inculpatul a fost deja pedepsit contravențional pentru fapta comisă, bazându-se în acest sens pe principiul: dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pe aceeași faptă. Astfel, o condiție obligatorie pentru tragerea făptuitorului la răspundere în baza alin. (1) art. 320 Cod penal este ca neexecutarea sau eschivarea de la executarea hotărârii instanței de judecată să fie comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale;

- în cazul infracțiunii prevăzute la art. 320 Cod penal, nu se urmărește aceeași faptă, ci alta comisă de către subiectul care anterior a comis o încălcare pentru care nu a expirat termenul de prescripție. Este o continuare a urmăririi persoanei, dar nu o reîncepere a urmăririi. Continuitatea respectivă are caracter penal, deoarece condițiile în care se urmărește fapta sunt mai grave, persoana

continuând infracțiunea prin inacțiune, chiar dacă aceasta a fost comisă după aplicarea sancțiunii contravenționale;

- Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 13 din 11.06.2013 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale art. 320 Cod penal din 18.04.2012, în redacția Legii nr. 173 din 09.07.2010, a constatat cu referire la aplicarea eficientă a sancțiunilor pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că neexecutarea unei obligații legale constituie o infracțiune instantanee, care este completamente consumată prin omisiunea de a îndeplini acțiunea prescrisă de lege. O astfel de infracțiune se realizează la un moment dat printr-un fapt unic. Respectivul raționament este expus de către Curtea Europeană în decizia Smolickis vs. Letonia din 27 ianuarie 2005, în care Curtea s-a pronunțat în privința sancționării repetate a unei persoane pentru neexecutarea obligației legale de a depune bilanțul financiar;

- la pornirea procedurii penale, ulterior celei contravenționale împotriva debitorului, legiuitorul a circumscris obiectul urmăririi penale și a precizat că aceasta nu se referă decât la perioada posterioară primei sancționări. Prima sancționare conform prevederilor art. 318 Cod contravențional, a doua conform art. 320 Cod penal se referă la perioade distincte, între care nu există suprapunere, chiar dacă inerția persoanei sancționate față de executarea hotărârii judecătorești era ca înainte, pe parcursul între cele două perioade. Deoarece debitorul s-a obținut să nu execute hotărârea judecătorească devenită executorie după prima sa sancționare contravențională, cea de-a doua sancționare penală se întemeiază pe refuzul său repetat, însă totuși distinct, de a se conforma legii;

- prima instanță a ignorat declarațiile și materialele executorului judecătoresc, dând prioritate declarațiilor depuse de către inculpat, deși însuși inculpatul Sîrbu Alexei, în ședința de judecată a declarat că a fost încadrat în câmpul muncii, activând în calitate de șofer, iar ulterior în calitate de șef de secție la televiziune, în calitate de administrator la agenția de turism „Cristina Voyage”;

- este greșită expunerea instanței, că *”ar fi nefiresc și lipsit de logică să i se incrimineze unei persoane că nu a făcut ceva, ce aceasta nici nu era în stare să facă. Ori pentru a reține intenția de a nu executa la inculpat, trebuie verificat mai întâi dacă această persoană dispune de posibilitatea de a alege, dintre a face ceva ce-i stă în putință (a executa hotărârea) și a nu face (a nu executa hotărârea)”*, deoarece s-a constatat că pe parcursul a mai bine de 10 ani, inculpatul Sîrbu Alexei, fiind încadrat în câmpul muncii, nu a achitat nimic din datoria dispusă prin hotărârea de judecată, prin urmare declarațiile inculpatului referitor la lipsa venitului și aflarea sa la întreținerea fiului, urmau a fi apreciate critic de către instanța de judecată. Mai mult, inculpatul Sîrbu Alexei ulterior a mai beneficiat și de alte credite;

- nu s-a dat apreciere că inculpatul fiind deja sancționat în baza art. 318 Cod contravențional, continua să nu execute hotărârea instanței de judecată și cerințele legale ale executorului judecătoresc, în procedura căruia se afla documentul executoriu;

- în acțiunile inculpatului sunt prezente, elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 320 alin. (1) Cod penal, inclusiv a laturii obiective și laturii subiective a infracțiunii, or, vinovăția inculpatului se dovedește prin declarațiile martorului Stoian Grigore, care a descris circumstanțele neexecutării măsurilor stabilite de instanța de judecată.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută fără modificări sentința contestată.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat în urma verificării cumulului de probe administrate, că prima instanță a conchis corect că inculpatul Sîrbu Alexei urmează a fi achitat de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta sa nu întrunește elementele acestei infracțiuni.

Instanța de apel a indicat că în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, a fost audiat inculpatul Sîrbu Alexei și martorul Stoian Alexei, care au susținut integral declarațiile date în prima instanță.

Totodată, instanța de apel a conchis că acuzatorul de stat nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care apreciate din punct de vedere al coroborării lor să demonstreze faptul că, concluziile primei instanțe despre achitarea inculpatului Sîrbu Alexei de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, sunt eronate, iar instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a reține o altă apreciere a probelor administrate în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, deoarece acuzatorul de stat, nici la judecarea apelului nu a demonstrat vinovăția inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile.

De asemenea, instanța de apel a menționat că prevederile art. 320 alin. (1) Cod penal, incriminează alternativ, două conduite infracționale: a) neexecutarea intenționată a unei hotărâri a instanței de judecată; b) eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată.

În acest sens, instanța de apel a reținut că în rechizitoriu, nu a fost precizat care anume din cele două conduite infracționale ar fi fost admisă de inculpatul Sîrbu Alexei, nefiind delimitată nici fapta inculpatului (nu a indicat care acțiune/inacțiune a inculpatului se consideră că întrunește semnele și elementele infracțiunii stabilite de art. 320 alin. (1) Cod penal) și, în situația în care art. 320 alin. (1) Cod penal, prevede două modalități alternative de comitere a infracțiunii, nu a indicat la care indici calificativi obligatorii s-ar atribui fapta inculpatului. În

rechizitoriu se menționează că „*inculpatul a comis neexecutarea intenționată, eschivarea de la executarea hotărârii instanței de judecată*” fără a se specifica prin care acțiuni sau inacțiuni.

Astfel, instanța de apel a conchis că această manieră de formulare a actului de acuzare reprezintă o încălcare a dreptului stabilit de art. 6 paragraf 3 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, deoarece actul de învinuire nu este clar formulat, fapt care prezintă atât dificultăți de apărare, cât și dificultăți instanței de judecată în verificarea temeiniciei unor eventuale acuzații în materie penală.

În continuare, instanța de apel a atestat că probele administrate la dosar nu demonstrează că executorul judecătoresc, ar fi stabilit că după data de 10.05.2018 (momentul tragerii la răspundere contravențională) inculpatul Sîrbu Alexei ar fi avut posibilitatea de a executa documentul executoriu și nu a realizat intenționat acest lucru, deoarece la cauza penală nu sunt administrate careva probe care să demonstreze că după data de 10.05.2018 situația financiară a debitorului s-ar fi îmbunătățit și că acesta ar fi obținut posibilitatea de a executa documentul executoriu, dar în pofida acestui fapt el nu a făcut-o.

Totodată, s-a indicat că la cauza penală nu au fost administrate careva probe care să demonstreze dacă executorul judecătoresc sau acuzatorul de stat au verificat dacă acesta ar fi avut posibilitatea reală de a executa documentul executoriu după data de 10.05.2018.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că nu au fost prezentate probe care să permită instanței de judecată să combată „dubiul rezonabil” ce apare în speță și anume că neexecutarea s-a datorat situației financiare precare a debitorului și a familiei sale, dar nu nedorinței intenționate a acestuia de a executa documentul executoriu.

În altă ordine de idei, instanța de apel a invocat că prevederile art. 320 alin. (1) Cod penal fac referire la noțiunea de eschivare de la executare. Această noțiune presupune realizarea de către inculpat a unor acțiuni menite să-l sustragă de la executarea silită. La acest capitol, probele administrate la dosar nu demonstrează că executorul judecătoresc, ar fi stabilit că după data de 10.05.2018 (momentul tragerii la răspundere contravențională) inculpatul Sîrbu Alexei ar fi întreprins careva acțiuni în vederea eschivării de la executarea silită a documentului executoriu ca de exemplu: ascunderea activelor patrimoniale, perturbarea măsurilor de executare silită, etc.

La fel, instanța de apel a indicat că pornind de la prevederile art. 14 alin. (2) Cod de procedură civilă, art. 11 Cod de executare, prima instanță având în vedere principiului interpretării sistemice și neextensive a legii penale, a considerat că la art. 320 alin. (1) Cod penal legiuitorul a intenționat să incrimineze doar faptele de

neexecutare intenționată sau de eschivare de la executare a dispoziției primei instanțe, prin care se soluționează fondul cauzei (hotărârii instanței de judecată).

Prin urmare, se constată că art. 320 alin. (1) Cod penal, nu incriminează neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea actelor judecătorești de dispoziție specificate la art. 14 alin. (4) din Codul de procedură civilă (ordonanțele judecătorești). Ori, în caz contrar, legiuitorul nu avea să recurgă la utilizarea termenului hotărârii instanței de judecată, ci avea să utilizeze un termen care cuprinde toate actele specificate la art. 14 Cod de procedură civilă - cum ar fi de exemplu - „acte procesuale de dispoziție”.

În acest sens, instanța de apel a indicat că prima instanță a reținut că această manieră de legiferare denotă dincolo de orice dubiu că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu incrimina (la art. 320 alin. (1) Cod penal) neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea ordonanțelor judecătorești.

Astfel, s-a conchis că interpretarea art. 320 alin. (1) Cod penal, în sens larg, care ar presupune că sfera acestei norme acoperă neexecutarea intenționată a ordonanțelor judecătorești emise de instanțele de judecată în procedura ordonanțială - stabilită de Codul de procedură civilă, ar reprezenta o abatere de la prevederile art. 3 Cod penal.

Prin urmare, s-a remarcat faptul că în speță prima instanță a reținut că procedura de executare în cadrul căreia a fost inițiată cauza contravențională, a fost intentată în baza ordonanței judecătorești nr. 2p/o-288/08 din 07.11.2008 emisă de judecătorul Judecătoriei Bălți, V. Pădurari (f.d. 6), care este un act judecătoresc, emis de instanța de judecată, potrivit prevederilor art. 14 alin. (4) Cod de procedură civilă și nu poate fi apreciat ca fiind o hotărâre a instanței de judecată.

Instanța de apel a concluzionat că în condițiile în care, pe de o parte, procedura de executare din speță a fost pornită în temeiul unei ordonanțe judecătorești, deoarece art. 320 alin. (1) Cod penal nu incriminează neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea actelor judecătorești de dispoziție specificate la art. 14 alin. (4) din Codul de procedură civilă (ordonanțele judecătorești), iar agenții statului (executorul judecătoresc și procurorul) nu au demonstrat că inculpatul ar avea careva bunuri care ar permite executarea documentului executoriu și pe care le-ar tăinui, cu intenția de a nu executa documentul executoriu, în situația în care probele cercetate nemijlocit în ședință de judecată, denotă că neexecutarea se datorează insuficienței activelor patrimoniale în patrimoniul inculpatului și nu acțiunilor intenționate al debitorului procedurii de executare, deoarece componența de infracțiune stabilită de art. 320 alin. (1) Cod penal, incriminează neexecutarea intenționată, adică o neexecutare care poate fi imputată conduitei debitorului, în speță în faptele lui Sîrbu Alexei nu sunt întrunite semnele și elementele componenței de infracțiune stabilită de art. 320 alin. (1) Cod penal.

Subsidiar, instanța de apel a relatat că în cauza nr. 1ra-52/08 din 29.01.2008, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție a indicat că *„este considerată greșită opinia instanțelor judecătorești ierarhic inferioare privitor la neexecutarea intenționată de către condamnată a hotărârii instanței de judecată, în condițiile în care s-a stabilit că motivul neexecutării este lipsa de mijloace bănești, precum și a altor bunuri materiale, care i-ar permite achitarea sumei nominalizate”*.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, care indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de instanța de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- instanța de apel nu s-a expus pe motivele din apel, despre aprecierea greșită de către prima instanță a probelor administrate de către partea acuzării, dar și despre interpretarea greșită a normei materiale;

- instanța de apel deși a descris probele administrate de organul de urmărire penală, nu le-a supus unei analize ample prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală;

- acuzarea consideră că în cadrul urmăririi penale, cercetării judecătorești în prima instanță și în instanța de apel, a fost demonstrat dincolo de orice dubiu rezonabil vinovăția inculpatului Sîrbu Alexei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal;

- instanțele de judecată au argumentat că partea acuzării nu ar fi prezentat careva probe care ar fi demonstrat că după data de 10 mai 2018, situația financiară a debitorului s-ar fi îmbunătățit și acesta ar fi obținut posibilitatea de a executa documentul executoriu, dar în pofita acestui fapt el nu a făcut-o. Această argumentare este greșită, deoarece din declarațiile inculpatului Sîrbu Alexei și din copia extrasului din baza de date a CNAM din 16 noiembrie 2018, Sîrbu Alexei a primit statutul de ”angajat” la data de 1 noiembrie 2017 la SRL „Cristina Voiaj”, și la 1 martie 2016 la Asociația Obștească Asociația Republicană pentru Prosperarea Culturii Naționale, iar la data de 16 noiembrie 2018 i-a fost atribuit statutul de asigurare, ca persoană angajată. Din declarațiile din prima instanță a inculpatului, rezultă că acesta este angajat la SRL ”Cristina Voiaj” în calitate de administrator și ridică un salariu lunar de aproximativ 1200 lei. Aceste probe demonstrează că inculpatul Sîrbu Alexei obține venituri din munca prestată în cadrul unei întreprinderi comerciale;

- este o altă chestiune dacă aceste venituri îi ajung inculpatului Sîrbu Alexei pentru a-și împlini necesitățile cotidiene și respectiv pentru stingerea unei părți din datorie, dar acest aspect a fost ignorat de instanțele de judecată;

- circumstanțele descrise impun concluzia că inculpatul Sîrbu Alexei realizează venituri tenebre pe care le ascunde de executorul judecătoresc, or în ipoteza acestuia privind supravețuirea pe parcursul a 10 ani cu salariul câștigat în 3 zile, nu poate convinge un observator independent, de veridicitatea ei. Această concluzie este confirmată și prin faptul că inculpatul Sîrbu Alexei a fost în stare să-și asigure condiții de logistică pentru angajarea unui avocat;

- prin faptul că inculpatul Sîrbu Alexei a negat în fața executorului judecătoresc existența datoriei față de creditorul său, demonstrează că acesta nu intenționează să restituie datoria;

- este greșit argumentul primei instanțe, preluat de instanța de apel, că ar prezenta o abatere de la prevederile art. 3 Cod penal, interpretarea art. 320 alin. (1) Cod penal, în sensul în care ar presupune că sfera acestei norme acoperă neexecutarea intenționată a ordonanțelor judecătorești emise de instanțele de judecată în procedura ordonanțială (stabilită de Codul de procedură civilă). Aici, prima instanță a argumentat că art. 320 alin. (1) Cod penal, nu incriminează neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea actelor judecătorești de dispoziție specificate la art. 14 alin. (4) Cod de procedură civilă (ordonanțele judecătorești). Răspunsurile la aceste argumente, se reflectă în cuprinsul sentinței și deciziei instanței de apel, unde se indică că potrivit prevederilor art. 11 Cod de executare, (în redacția de după 10 mai 2018), sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod ”...” b) hotărârile date de instanțele de judecată în pricinile de contencios administrativ, încheierile, ordonanțele instanțelor de judecată, dacă legea nu prevede altfel;

- în speță, organul de urmărire penală a concretizat că fapta prejudiciabilă a lui Sîrbu Alexei a fost descrisă din perspectiva eschivării de la executarea hotărârii instanței de judecată, nefiind clară motivarea instanțelor de ce s-a evocat caracterul neclar al învinuirii, dar și caracterul neobligatoriu pentru executare a ordonanțelor judecătorești;

- instanța de apel a introdus în decizia de achitare formulări care pun la îndoială temeiul pus la baza achitării inculpatului Sîrbu Alexei, fiind motivată contradictoriu soluția adoptată, fiind intercalate temeiurile de achitare cu temeiurile de încetare a procesului penal;

- instanța de apel nu a ținut cont de prevederile legale și practica judiciară constantă cu privire la forma și specificul întocmirii hotărârilor judecătorești, admitând în conținutul deciziei pronunțate a unor raționamente care nu sunt compatibile cu criteriile stabilite pentru întocmirea actelor oficiale.

5. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: **dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.**

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: **dacă fapta întrunește elementele infracțiunii**, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și **hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.**

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare. Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat, se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectele că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Verificând legalitatea deciziei atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că în speță și-a găsit confirmarea temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin prisma faptului că instanța de apel nu s-a

pronunțat s-au s-a expus superficial, fără o argumentare cuvenită asupra tuturor motivelor invocate în apel, precum că și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține că din conținutul părții descriptive a deciziei atacate (f.d. 43-55, vol. II), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art.101, 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză, și nu a întreprins toate măsurile necesare de a elucida circumstanțele esențiale ale cauzei, fără a evalua și a exclude în totalitate divergențele de apreciere a probelor evidențiate în cererea de apel declarată de către procuror.

Prin urmare, se constată că instanța de apel în motivarea soluției nu s-a expus clar, prin coroborare a probelor administrate în coraport cu circumstanțele speței, asupra chestiunii esențiale din această speță invocată de partea acuzării în apelul declarat (f.d. 184-192, vol. I), inclusiv în prezentul recurs ordinar.

La acest capitol instanța de recurs ordinar ține să menționeze că, instanța de apel printr-o motivare neclară nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită, asupra motivelor invocate în apel, cum ar fi:

"- prima instanță a ignorat declarațiile și materialele executorului judecătoresc, dând prioritate declarațiilor depuse de către inculpat, deși însuși inculpatul Sîrbu Alexei, în ședința de judecată a declarat că a fost încadrat în câmpul muncii, activând în calitate de șofer, iar ulterior în calitate de șef de secție la televiziune, în calitate de administrator la agenția de turism „Cristina Voyage”;

- este greșită expunerea instanței, că ”ar fi nefiresc și lipsit de logică să i se incrimineze unei persoane că nu a făcut ceva, ce aceasta nici nu era în stare să facă. Ori pentru a reține intenția de a nu executa la inculpat, trebuie verificat mai întâi dacă această persoană dispune de posibilitatea de a alege, dintre a face ceva ce-i stă în putință (a executa hotărârea) și a nu face (a nu executa hotărârea)”, deoarece s-a constatat că pe parcursul a mai bine de 10 ani, inculpatul Sîrbu Alexei, fiind încadrat în câmpul muncii, nu a achitat nimic din datoria dispusă prin hotărârea de judecată, prin urmare declarațiile inculpatului referitor la lipsa venitului și aflarea sa la întreținerea fiului, urmau a fi apreciate critic de către instanța de judecată. Mai mult, inculpatul Sîrbu Alexei ulterior a mai beneficiat și de alte credite;”.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel s-a expus divergent în decizia sa că: *”probele administrate la dosar nu demonstrează că executorul judecătoresc, ar fi stabilit că după data de 10.05.2018 (momentul tragerii la răspundere contravențională) inculpatul Sîrbu Alexei ar fi avut posibilitatea de a executa documentul executoriu și nu a realizat intenționat acest lucru, deoarece la cauza penală nu sunt administrate careva probe care să demonstreze că după data de 10.05.2018, situația financiară a debitorului s-ar fi îmbunătățit și că acesta ar fi obținut posibilitatea de a executa documentul executoriu, dar în pofida acestui*

fapt el nu a făcut-o", și nu a luat în considerare și clarificat faptul că atât în prima instanță (f.d. 143-144, vol. I), cât și în instanța de apel (f.d. 24, vol. II), inculpatul Sîrbu Alexei a declarat că "Din 10 mai 2018 - prezent, a obținut venituri doar din salariul pe care îl are la Agenția de Turism "Cristina Voyage" unde este administrator, acolo este 1200 lei pe lună. În acest timp nu a achitat la executorul judecătoresc, din motiv că practic nu-i ajungea", "Din 2018 până la pronunțare a trăit și a lucrat în calitate de șofer. Ca administrator la Cristina Voyage salariul era de 700 lei".

Mai mult, instanța de apel la acest aspect, contrar celor declarate de inculpat a mai invocat că *"sunt pertinente deducțiile instanței de fond, care a indicat că, ar fi nefiresc și lipsit de logică să i se incrimineze unei persoane ce nu a făcut ceva, ce aceasta nici nu era în stare să facă. Ori, pentru a reține intenția de a nu executa de inculpat, trebuie de verificat mai întâi, dacă acesta dispune de posibilitatea de a alege, între a face ceva ce-i stă în putință (a executa hotărârea) și a nu face (a nu executa hotărârea)",* și astfel nu a clarificat faptul că deși inculpatul Sîrbu Alexei din 10 mai 2018, data sancționării contravenționale, până la data examinării cauzei în apel a declarat că a avut venituri, chiar și ne semnificative, acesta totuși nu a întreprins nici o încercare de a achita cel puțin o mică parte din creditul acordat de ÎCS „Easy Credit” SRL și astfel de a manifesta intenția de a executa hotărârea instanței de judecată, dar nu a se eschiva de la executarea acesteia.

Totodată, instanța de apel nu a verificat și nu a oferit o explicație clară în privința faptului că, deși în decizie se invocă că nu s-a demonstrat că inculpatul Sîrbu Alexei are venituri suficiente pentru a executa hotărârea instanței de judecată, acesta nu a solicitat să-i fie asigurate serviciile de asistență juridică a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata acestor servicii conform art. 17 alin. (5) Cod de procedură penală și Legii nr. 198-XVI din 26.07.2007.

Totodată, se atestă că inculpatul Sîrbu Alexei în ședința de judecată din prima instanță și din instanța de apel a fost asistat de avocatul Bobu Petru în baza contractului de asistență juridică nr. 17 din 03 septembrie 2019 (f.d. 125, vol. I), ce este cu titlu oneros.

Mai mult, Colegiul penal lărgit observă că atât prima instanță în sentință, cât și instanța de apel în decizia de achitare au introdus formulări care pun la îndoială achitarea inculpatului Sîrbu Alexei, or acestea în cuprinsul sentinței deciziei au intercalat temeiurile de achitare cu temeiurile de încetare a procesului penal.

Astfel, Colegiul penal lărgit notează că în partea descriptivă a sentinței primei instanțe (f.d.126-127, vol. I) și a deciziei instanței de apel (f.d. 49-50, vol. II), acestea motivează prezența în speță a neclarităților identificate la descrierea învinuirii reflectate în rechizitoriu (f.d. 92-94, vol. I), ce constituie un temei de încetare a procesului penal conform prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de

procedură penală, dar concomitent în sentință și decizie se aduc argumente privind nedemonstrarea vinovăției inculpatului Sîrbu Alexei prin probele administrate de partea acuzării, ce reprezintă formulări admise doar pentru sentințele/deciziile de achitare.

Prin urmare, și sub acest aspect Colegiul penal lărgit atestă caracterul contradictoriu al hotărârilor judecătorești inferioare, or potrivit prevederilor art. 394 alin. (3), pct. 2) Cod de procedură penală, *"nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat"*.

Totodată, Colegiul penal lărgit notează că concluziile din sentința primei instanțe (f.d. 178-179, vol. I) și din decizia instanței de apel (f.d. 52-54, vol. II), care invocă cu referire la noțiunea *"hotărârii instanței de judecată"* din textul incriminat la art. 320 alin. (1) Cod penal, că: *"pornind de la prevederile art. 14 alin. (2) Cod de procedură civilă, art. 11 Cod de executare, prima instanță având în vedere principiului interpretării sistemice și neextensive a legii penale, a considerat că la art. 320 alin. (1) Cod penal legiuitorul a intenționat să incrimineze doar faptele de neexecutare intenționată sau de eschivare de la executare a dispoziției primei instanțe, prin care se soluționează fondul cauzei (hotărârii instanței de judecată).*

Prin urmare, se constată că art. 320 alin. (1) Cod penal, nu incriminează neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea actelor judecătorești de dispoziție specificate la art. 14 alin. (4) din Codul de procedură civilă (ordonanțele judecătorești). Ori, în caz contrar, legiuitorul nu avea să recurgă la utilizarea termenului hotărârii instanței de judecată, ci avea să utilizeze un termen care cuprinde toate actele specificate la art. 14 Cod de procedură civilă - cum ar fi de exemplu - „acte procesuale de dispoziție”.

În acest sens, instanța de apel a indicat că prima instanță a reținut că această manieră de legiferare denotă dincolo de orice dubiu că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu incrimina (la art. 320 alin. (1) Cod penal) neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea ordonanțelor judecătorești.

Astfel, s-a conchis că interpretarea art. 320 alin. (1) Cod penal, în sens larg, care ar presupune că sfera acestei norme acoperă neexecutarea intenționată a ordonanțelor judecătorești emise de instanțele de judecată în procedura ordonanțială - stabilită de Codul de procedură civilă, ar reprezenta o abatere de la prevederile art. 3 Cod penal.

Prin urmare, s-a remarcat faptul că în speță prima instanță a reținut că procedura de executare în cadrul căreia a fost inițiată cauza contravențională, a fost intentată în baza ordonanței judecătorești nr. 2p/o-288/08 din 07.11.2008 emisă de judecătorul Judecătoriei Bălți, V. Pădurari (f.d. 6), care este un act judecătoresc, emis de instanța de judecată, potrivit prevederilor art. 14 alin. (4)

Cod de procedură civilă și nu poate fi apreciat ca fiind o hotărâre a instanței de judecată.", nu sunt suficient de clare și nu pot fi acceptate de instanța de recurs ordinar, or, CtEDO în hotărârea sa Rohlena vs. Cehia din 27 ianuarie 2015 § 50, £51, a subliniat că rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor.

Colegiul penal lărgit constată, că noțiunea "*hotărâre a instanței de judecată*" prevăzută de art. 320 Cod penal, urmează a fi tălmăcită mai larg de instanțele de judecată, prin prisma art. 6§1 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (dreptul la un proces echitabil prin neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive într-un termen rezonabil), și prevederilor art. 341 Cod de procedură penală, (care prevede toate actele judiciare emise de instanța de judecată) și art. 11 al Codului de executare al Republicii Moldova, considerând incorectă motivarea instanțelor de judecată inferioare, or în virtutea constatărilor CtEDO relatate, instanțele de judecată au dreptul să înlătore în limita prevederilor art. 3 Cod penal, neclaritatea ce persistă la interpretarea aplicării dispoziției art. 320 Cod penal în prezenta speță, și astfel să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție incorectă de menținere a sentinței primei instanțe de achitare a inculpatului Sîrbu Alexei de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 320 alin. (1) Cod penal, printr-o motivare superficială, preluată integral din sentința primei instanțe, fără a clarifica aspectele esențiale menționate supra, supuse atenției sale inclusiv în cererea de apel a procurorului, lăsând fără o argumentare cuvenită circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul ordinar declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În acest context, Colegiul penal lărgit indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Totodată, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare.

6. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel declarată de procuror și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura

competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Sîrbu Alexei Xxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **25 august 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion